

Tegevusaruanne 2021

Eesti Filmi Andmebaasi toimetus jätkas 2021. aastal Eesti filmi elektroonilise andmebaasi (rahvusfilmograafia) loomist. Jätkus filmide kirjade koostamine ja filmiinfo kogumine kõigist kättesaadavatest algallikatest (arhiivi- ja tootjafirmade dokumendid, tegijatelt hangitud otseinfo, bibliograafiad, mälestused, ajakirjandus jm), andmete infosüsteemi sisestamine, kontrollimine ja toimetamine. Andmebaasi sisestajad ja toimetajad koostasid igale filmile põhjaliku andmekirje, sünopsise ja sisukokkuvõtte, märksõnastasisid filmide sisu, kogusid, digiteerisid ja sisestasid fotod, filmikatkendid ning muu huvi- ja illustreeriva materjali. Täiendati veebilehe Varamut ja algatati uusi projekte.

Tulemi kirjeldus

Seisuga 4. jaanuar 2022 oli Eesti Filmi Andmebaasi infosüsteemis **19 503 filmikirjet**, aastaga lisandus 175 uut filmikirjet, sh 2021. aastal valminud filme oli 119. Täiskirje on 10 775 filmil, 2021. aastal lisandus **2 251 uut täiskirjet**, osaliselt on toimetatud ja vajab täiendamist 6 049 filmikirjet, minimaalseinfoga on 2 679 kirjet.

Seisuga 4. jaanuar 2022. a on Eesti Filmi Andmebaasis:

1.	Mängufilme	530
2.	Dokumentaalfilme	2 577
3.	Animafilme	468
4.	Muusikafilme	258
5.	Kroonikapalasisid	8 738
6.	Telemängufilme	89
7.	Tudengifilme	1 532
8.	Amatöörfilme	3 182
9.	Reklaamfilme	1 047
10.	Populaarteaduslikke filme	138
11.	Muud liigitunnused	827
12.	Teleseriaale	117

Esilinastuvate filmide kirjed on andmebaasi veebi avalehel nähtavad juba enne esilinastust, see annab filmitootjatele täiendava reklaamivõimaluse filmi linastamise eel. Veebi avalehel tutvustatakse ka tähtsamaid filmisündmusi ja filmivaramut puudutavaid uudiseid. Arendame filmistatistika rubriiki ja huvipakkuvaid kureeritud kollektioone, teeme harivaid filmimänge.

Huviinfo, bibliograafia ja biograafiad andmebaasis

Andmebaasis on **32 656 isikulehte**, aastaga lisandus 2 871 isikulehte. Infosüsteem genereerib kõikide filmiloojate ja asutuste isikulehtedele nende filmograafia, lisaks koostavad andmebaasi toimetajad filmitegijate biograafiad ja filmiasutuste profile. Neid profile täiendatakse pidevalt uue infoga, lisatakse andmeid juba sisestatud filmide, isikute ja asutuste kohta, uut festivaliinfot ja ajakirjandusesilmunud retsensioone.

2021. a toimetati ligi 150 filmi huviinfo artiklit ja bibliograafiat. Koostati ja toimetati 2020.–2021. a toodetud filmide huviinfot ja bibliograafiad. Jooksvalt täiendati bibliograafia ja festivaliinfoga isikute, filmide ja tootmisfirmade kirjeid.

Täiendati andmebaasis olevate asutustega seotud isikute (produtsendid, režissöörid) andmeid, lisati ja korrastati ka asutuste filmograafiat, festivalide ja bibliograafilist infot. Viidi vastavusse filmilehel ja isikulehel olev festivaliinfo. Jooksvalt lisati uut infot filmikirjetesse, isiku- ja tootmisfirmade lehtedele. Infot hangitakse väljaannetest Sirp, Teater. Muusika. Kino, Mürileht, KesKus, Kinoleht La Strada, Eesti Ekspress, Postimees, Eesti Päevaleht, Õhtuleht, samuti Kultuurkapitalilt, Eesti Filmi Instituudilt ja filmitootjatelt.

Märksõnastamine andmebaasis

Andmebaasi märksõnastikus on **85 956** märksõna, 2021. a lisandus neid 9 966. Märksõnastikku toimetatakse ja normeeritakse regulaarselt. Jätkasime märksõnastiku kohandamist põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekavaga, mis hõlbustab õpetajatel andmebaasi ja filmide kasutamist õppetöös.

Andmebaasi sisukirjete ja märksõnastiku tõlkimine inglise keelde

Jätkus andmebaasi tõlkimine inglise keelde. Tõlgitud on **1 562 filmikirjet**. 2019.–2021. a valminud filmidele on sisestatud esmane tootjate poolt esitatud ingliskeelne info, mis on hetkel veel toimetamata ja ei kajastu tõlgitud filmide statistikas. Inglisekeelsest veebist saab infot filmikollektsioonide kohta ning Varamust infot ingliskeelsete teadusartiklite kohta.

Andmebaasi visuaalsete materjalide kogu täiendamine ja sotsiaalmeedia

Esilinastuvad filmid on kajastatud andmebaasis esilehel ja FB lehel.

Filmimuuseumi ja Tallinnfilmi FB lehe toimetajad kasutavad andmebaasi FB lehe postituste formaati, milles ajalooliste filmide puhul on viited Eesti Filmi Andmebaasi filmilehtedele ja huvitavatele faktidele.

Ürituste ja näituste korraldajad pöörduvad EFA poole palvetega saada tuge neid huvitavate fotode ja info leidmiseks ning kasutamiseks. Vahendame fotode ja filmide kasutamiseõigusi.

Koos biograafiate valmimisega täiendati jooksvalt andmebaasi portreefotode kogu (eraisikute kogudest, ERR kogust ja Filmiarhiivist). Näitlejate filmograafiatele on lisatud 2020. aastal valminud mängufilmide rollifotod, täiendatud näitlejate isikulehtesid eraisikute kogudest, ERRi kogust ja Filmiarhiivist, Lavakunstkateedri uuest lendude fotogaleriist.

Virtuaalmuuseumis tehti 2020. aasta mängufilmide, dokumentaalfilmide ja animafilmide plakatite kogu. Täiendati fotogaleriid 2010ndate filmivõtete kohta, kuhu lisati huvitavat pildimaterjali 2019. a toimunud filmivõtetest.

Jätkus galeriide moodustamine erakogude kataloogis, lisati Jaak Ellingu fotokogu, täiendati Enn Sädefotokogu, mis on andmebaasi suurim fotokogu. Rahvuskaaslaste projekti raames lisati pildimaterjal digiteeritud filmidele.

Kultuuripärandi digiteerimise projekti raames digiteeritud filmidele on lisatud pildimaterjal. Lisatipildi- ja videomaterjal 2020. ja 2021. a valminud filmide kirjetele.

Eesti Filmi Andmebaasi Facebooki jälgijate arv kasvas 1675-lt kasutajalt kuni 2093-ni. Esilinastuvad filmid on kajastatud ka andmebaasis FB lehel.

Valdkondlik koostöö

Osaleme projektis „**Kultuuripärandi digiteerimine 2018–2023 tegevuskava**“. 2020. a konkureerisime 120 tunni kroonikafilmi kirjeldamise konkursil ja 2021. a 125 tunni kroonika-, dokumentaal- ja mängufilmide kirjeldamise konkursil ning osutusime valituks. Selle projekti raames oleme 2021. aastaks kirjeldanud 701 kroonikafilmi, s.o 91 tundi kroonikapalu, ja 68 mängu- ja dokumentaalfilmi, s.o 33 tundi.

Koostöös **TLÜ Balti filmi, meedia, kunstide ja kommunikatsiooni instituudiga** osaleme rahvusvahelise filmiterminite andmebaasi koostamise projektis „Film Term“. Meie osaks on filmiametite kirjete koostamine eesti ja inglise keeles. Projekt algas 2019. a, töö valmis 2021. a.

Selle projekti raames valmis 200 filmiameti kirjeldus eesti ja inglise keeles.

Alates 2018. a on andmebaasiga tutvumine lülitatud **TLÜ digihumanitaaria mooduli õppekavasse**. Aine „Sissejuhatus digihumanitaariasse“ seminaris (lektor Hagi Šein) tutvuvad üliõpilased andmebaasi ülesehituse ja selle kasutamise võimalustega. Lahendatakse mitmeid ülesandeid, seminari lõputööna loovad üliõpilased andmebaasi põhiseid filmimänge. Sel aastal lisandus 13 uut filmimängu, mis on ka andmebaasis kättesaadavad.

Statistikaameti soovil on Eesti Filmi Andmebaas edaspidi peamine riikliku filmistatistika koguja. Oleme selleks sõlminud Statistikaametiga koostöölepingu. Igal aastal anname Statistikaametile info aasta jooksul valminud filmide kohta.

Jätkasime koostööd **TLÜ kompetentsikeskusega MEDIT** (Indrek Ibrus, Maarja Ojamaa, Maria Mang), kus filmiandmebaasi andmestikku kasutatakse mitmetes teadusprojektides uuringute tegemiseks.

Ajakirjanikud ja meediatöötajad kasutasid andmebaasi ning toimetuse abi fotomaterjalide otsinguks ja kasutusõiguste leidmiseks. Aktiivselt on ajakirjanduses kasutamist leidnud andmebaasi poolt koostatud isikuartiklid, mis oma kompaktsuselt sobivad hästi portreelugude juurde täiendava taustainfona isiku kohta.

Infotehnoloogilised arendused

Andmebaasi IT-arendus on jätkuvalt aktuaalne – andmebaas on loodud 12 aastat tagasi ja paljud IT-lahendused ja funktsioonid vajavad kaasajastamist ning veebilehe kujundus uuendamist. Tuleks luua andmebaasi mobiilirakendus. 2021. a algatasime andmebaasi IS-auditi, et täpselt kirjeldada eelseisvad tööd andmebaasi uuendamiseks ja täiendamiseks.

Andmebaasi kasutusstatistika

Eesti Filmi Andmebaasi veebilehe külastajate arv on aastate jooksul pidevalt kasvanud. Kui 2020. aastal oli kasv enneolematult suur (ligi 40%), siis 2021. aastal kasvu polnud, andmebaasi kasutamine ületassiski 2019. aasta taset. Eesti kasutajate arv jäi 2020. aasta tasemele, vähenes eelkõige välisriikidest kasutajate arv. Andmebaasi tegevuse algusest on seda kasutatud 2021. aasta lõpu seisuga **3,680 miljonit korda** ja kokku on **vaadatud 8,498 miljonit lehekülge**.

	2018	2019	2020	2021	Kasv 2019/2021
Külastajaid	292 092	360 492	495 807	384 116	6%
Külastuskordi	424 496	525 900	741 306	561 913	7%
Uusi külastajaid	284 599	350 253	482 564	372 523	6%
Vaadatud lehekülgi	936 870	1 142 373	1 637 679	1 233 420	9%

Kasutajad: Eestist 90,4%, USA 0,82% (2020 - 4,5%), Soome 2,7%, kokku 171 riigist. **55,6% vaatas andmebaasi mobiilist**, 44,5% arvutist, 2,3% tahvlist. Aasta näitas mobiili kasutamise kasvu, selle osakaal kinnitab, et mobiilirakendust on kasutajate mugavust silmas pidades väga vaja.

Koostööpartnerite panus 2021. aastal

Koostööpartner: Eesti Rahvusringhääling (ERR)

ERR tagab oma veebiserveri kaudu andmebaasile juurdepääsu ERRi poolt digiteeritud telefilmidele, mis on ka andmebaasis nähtavad, koostab ja täiendab telefilmide andmeid, fotosid filmidest, filmitegijatest ja filmimise protsessist ning sisestab need andmebaasi. **Eesti Rahvusringhäälingu rahaline panus** (oma eelarvest) **oli 19 047 €**.

ERR täiendas filmiandmebaasi 95 telefilmi täiskirjega. Täpsustati sisukirjeldusi ja sünopsiseid, tegeldimuusikateoste kasutamise aruandlusega (autorite otsimine, vajadusel tuvastamine), fotode ja videolõikude üleslaadimisega (ilma litsentsitasuta kasutada andmiseks), filmide digiteerimisega.

Koostööpartner: Eesti Filmi Instituut

EFI tegi andmebaasile kättesaadavaks Tallinnfilmi filmide kohta käiva informatsiooni, andis andmebaasile töötstarbeks asutuse poolt digiteeritud filmide failid, võimaldas andmebaasil kasutada või teha filmidest katkendeid nende tutvustamiseks andmebaasi veebis. EFI toetusel valminud filmide tootjad esitasid andmebaasile vajaliku info valminud filmide kohta, mida andmebaasi toimetajad kontrollisid, toimetasid ja täiendasid jooksvalt uue infoga. Andmebaas võimaldab oma filmikirjete kasutamist EFI veebileheküljel.

Koostööpartner: TLÜ Balti filmi, meedia ja kunstide instituut

Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituut annab andmebaasi käsutusse digiteeritud tudengifilmid ja nendega kaasnevad filmikirjed, mille koostab BFMi arhiivitöötaja. 2021. a sisestati andmebaasi 44 tudengifilmi mis valmisid 2021 aastal ja täiendati varem sisestatud filmide infot. **BFMrahaline panus** (oma eelarvest) **oli 8 606 €**.

Koostööpartner: Eesti Rahvusarhiiv

Rahvusarhiiv tagas MTÜ EFale juurdepääsu filmiarhiivis olevale filmiinformatsioonile ning toetas rahvusfilmograafia loomist. Filmiarhiiv andis andmebaasi käsutusse filmifaile ja tegi

filmidest DVD koopiaid, sh väliseesti kolleksiooni, et andmebaasi toimetajad saaksid filme sisukirjeldamiseks ja märksõnastamiseks vaadata. Rahvusarhiiv majutab oma digitaalarhiivis tasuta MTÜ EFA virtuaalserverid www.efis.ee ja is.efis.ee (tarkvararakendus ja andmevara) ja teeb tarkvarast tavakorras varukoopiaid vastavalt 01.03.2011 sõlmitud koostöölepingule.

Eesti Filmi Andmebaasis saab samm-sammult kättesaadavaks seni puuduv info kaasmaalaste, väliseestlaste poolt tehtud filmide kohta. Osalesime Rahvusarhiivi Rahvuskaaslaste programmis, mille käigus lisandus andmebaasi 938 väliseesti filmi, neist 782 filmil on täiskirje. 156 filmil on osakirje, sest neid ei ole võimalik vaadata, 2021. aastal lisandus veel 100 filmi tõlge ja praeguseks on inglise keeldetõlgitud 682 filmikirjet, samuti on tõlgitud inglise keelde kõigi 938 filmi pealkirjad. Andmebaasi veebiavalehel on banner „Väliseesti filmipärand“, kust pääseb ligi kõikidele väliseesti filmikirjetele, mis on hetkel avalikus veebis nähtavad. Projektil on oluline kultuuriväärtus – luuakse ja tehakse kättesaadavaks väliseesti filmikolleksioon, mida saavad kasutada filmihuvilised, filmiteadlased, filmiüliõpilased ja lai avalikkus.

Andmebaasil on tööleping Rahvusarhiiviga, millega RA toetab osaliselt dokumentaal- ja kroonikafilmi huviinfo kogumist ning filmitegijate biograafiate täiendamist.

Koostöös Rahvusarhiiviga on arenduses IT-lahendus, millega Rahvusarhiiv saab meilt kogu info Rahvusarhiivi üle antavate filmide kohta (sisukirjeldus, tegijad, fotod, metaandmed jm).

Rahvusarhiiv majutab oma digiarhiivis andmebaasi virtuaalservereid ja teeb tavakorras varukoopiaid, tagab juurdepääsu Rahvusarhiivis olevale filmiinformatsioonile, finantseerib osaliselt isikuartiklite koostamist, teeb koopiaid filmiarhiivis olevatest filmidest sisestustöö tarvis ning koostööd seoses serverite uuendamisega. **Rahvusarhiiv rahaline panus (oma eelarvest) oli 9 965 €.**

Infovõrgustik

Andmebaasi tutvustati Eesti Filmi Andmebaasi kodulehel www.efa.ee, www.efis.ee ja filmiandmebaasi lehel Facebookis, kus on kogu jooksev info. Andmebaasi info on osaliselt kättesaadav ka Eesti Filmi Instituudi kodulehelt (Tallinnfilmi filmid ja Eesti Filmi Instituudi ning Eesti Filmi Sihtasutuse poolt toetatud filmid). Filmitegijate CV-d on lingitud Kinoliidu kodulehele.

Andmebaasi veebi avalehele lisati jooksvalt uudiseid ja infot esilinastuvate filmide kohta ja kajastati olulisemaid filmisündmusi: EFTA, Neitsi Maali preemiad, DocPoint, Kultuurkapitali preemiad, PÖFF.

Kokkuvõtteks

2021. aastaks planeeritud tööde käigus sisestati andmebaasi koostöös koostööpartneritega **2 251 filmiteose täiskirjet**. Jätkus veebiandmete tõlkimine inglise keelde, täiendati isikuartikleid, filmivaramut veebis, väliseesti filmikollektsiooni ja teleseriaalide kollektsiooni. Koostöös Statistikaametiga koostati 2019. a filmistatistika. Andmebaas on filmiinfo levitamiseks ristkasutuses erinevatel meediaplatvormidel. Jätkus kultuuripärandi digitaliseerimisprojekti raames digiteeritavate kroonika-, dokumentaal- ja mängufilmide kirjeldamine.